

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/5/2023
Identifikačné číslo spisu:	7219202034
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7219202034.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. S. H., narodeného X. T. XXXX, G., O. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Koľom, Košice, Toryská 6, proti žalovanej Mestskej časti Košice - Západ, Košice, Trieda SNP 39, zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Košice, Floriánska 16, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 42C/2/2019, o dovolaní žalovanej proti výroku o trovách rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. mája 2021, sp.zn. 5Co/153/2020 - 143, takto

rozhodol:

Z r u š u j e výrok II. o trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. mája 2021, sp.zn. 5Co/153/2020 - 143 v časti týkajúcej sa náhrady škody a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým výrokom rozsudku Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 26. marca 2020 č.k. 42C/2/2019-72 (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku o trovách konania tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k nároku na náhradu škody v celom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že v prejednávanom prípade si žalobca uplatňoval dva relatívne samostatné nároky a to nárok na náhradu škody, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca bol úspešný v oboch uplatňovaných procesných nárokoch. Na úspešnosti žalobcu v rozsahu 100 % nič nemení ani tá skutočnosť, že nárok na náhradu škody a rovnako tak aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol zamietnutý čiastočne. Rozhodnutie o rozsahu náhrady škody a tiež rozhodnutie o rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu. Skutočnosť, že žalobcovi nebola priznaná plná žalovaná suma sa odrazí v tom, že mu síce budú priznané trovy konania v plnom rozsahu, avšak pri výpočte tarifnej odmeny bude súd vychádzať z výšky škody a z výšky nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, v akom bude priznaná súdom (a nie v rozsahu, v akom si ju uplatňoval žalobca).

3. Odvolací súd rozhodol o trovách konania dvoma samostatnými výrokmi, a to výrokom II. tak, že mení rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k nároku na náhradu škody v celom rozsahu a výrokom III., podľa ktorého žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že žalobca žiadal priznať náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 15.000 eur. Táto mu bola priznaná v rozsahu 10.000 eur, keďže s ohľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu súd náhradu v takomto rozsahu považuje za primeranú, zodpovedajúcu požiadavke spravodlivosti. V časti 5.000 eur bola žaloba zamietnutá. Žalobca totiž nemajetkovú ujmu uplatňoval aj za to, že u neho došlo k zmene v spôsobe spoločenského života, vyhýbaníu sa spoločenským akciám a podujatiam. Tento nedostatok v konaní preukázaný nebol. A práve uvedená skutočnosť, že zmena spoločenských vzťahov u žalobcu preukázaná nebola, súd zamietol žalobu v časti 5.000 eur, keď za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy považoval sumu 10.000 eur. Z rovnakého dôvodu bola zamietnutá žaloba aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uverejnenia ospravedlnenia v denníku Korzár a na webovom sídle žalovanej. Zadosťučinenie vo forme verejného ospravedlnenia by malo zahŕňať ujmu spôsobenú poškodením občianskej cti, spôsobenú poškodením dobrej povesti a poškodením dobrého mena. V prejednávanom prípade však žiadna z takýchto okolností preukázaná nebola. Žalobca síce tvrdil, že sa vyhýbal spoločnosti a že prestal chodiť na spoločenské podujatia. Nebolo však preukázané, že by sa vo vzťahu k nemu zmenilo správanie tretích osôb. Nebolo preukázané, že by v spoločnosti utrpela jeho vážnosť, česť a dobré meno. Na základe uvedených skutočností a na základe citovaných zákonných ustanovení súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Vo zvyšku bola žaloba zamietnutá. Podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru úspechu vo veci. V prejednávanom prípade si žalobca uplatňoval dva relatívne samostatné nároky, a to nárok na náhradu škody, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca bol úspešný v oboch uplatňovaných procesných nárokoch. Na úspešnosti žalobcu v rozsahu 100 % nič nemení ani tá skutočnosť, že nárok na náhradu škody a rovnako tak aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol zamietnutý čiastočne. Rozhodnutie o rozsahu náhrady škody a tiež rozhodnutie o rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu. Skutočnosť, že žalobcovi nebola priznaná plná žalovaná suma sa odrazí v tom, že mu síce budú priznané trovy konania v plnom rozsahu, avšak pri výpočte tarifnej odmeny bude súd vychádzať z výšky škody a z výšky nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, v akom bude priznaná súdom (a nie v rozsahu, v akom si ju uplatňoval žalobca).

4. Proti výroku II o trovách konania podala žalovaná v zastúpení advokátom včas dovolanie podľa § 420 písm. f) C.s.p., pretože odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej ako strane znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukazovala na to, že odvolací súd výrok II. rozhodnutia, ktorý je napadnutý týmto dovolaním odôvodnil v bode 20. rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/153/2020 zo dňa 19. mája 2021, kde uviedol, že vyplývajú z ust. § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého žalobca má nárok na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k nároku na náhradu škody, a to v celom rozsahu a žalovaná má nárok na náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, keďže ohľadom tohto nároku mala plný úspech. Uviedla, že už v odvolaní namietala, že nie je možné stotožniť sa so záverom súdu, že rozhodnutie o náhrade škody závisí od úvahy súdu. Tento záver môže platiť pri nemajetkovej ujme, nie však v prípade náhrady škody, ktorá musí byť jasne v konaní vypočítaná a preukázaná. V danom prípade sa žalobca žalobou voči žalovanej domáhal uhradenia sumy 19.894,66 eura s prísl. titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, pričom úspešný bol iba v časti sumy 7.320,36 eura, a v časti o zaplatenie 12.574,30 eura súd žalobu zamietol, a to z dôvodu, že medzi tvrdenou škodou a nezákonným rozhodnutím nie je daná príčinná súvislosť. Preto priznanie samotnej výšky náhrady škody nikdy nespočívalo na posúdení súdu (tak ako je to pri nemajetkovej ujme, kedy primeranosť výšky nemajetkovej ujmy spočíva na úvahe súdu), práve naopak, súd môže žalobcovi priznať náhradu škody jedine v prípade, ak žalobca unesie dôkazné bremeno a svoj nárok, a to vrátane výšky škody, skutočne preukáže. Žalovaná poukazovala na to, že voči výroku prvoinštančného súdu, ktorým v časti o zaplatenie sumy 12.574,30 eura žalobu zamietol, podal žalobca odvolanie, pričom odvolací súd

rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil, t. j. v rámci odvolacieho konania bol žalobca neúspešný v plnom rozsahu. Úspech žalobcu v prvoinštančnom konaní bol 37 % a úspech žalovanej bol v rozsahu 63 %. A teda správne by mal byť žalobca zaviazaný žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 26 %. Navrhovala, aby dovolací súd napadnutý výrok rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 5Co/153/2020 zo dňa 19. mája 2021 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 16. októbra 2021 k dovolaniu žalovanej uviedol, že žalobca podal samostatné dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/153/2020 zo dňa 19. mája 2021. Výrok odvolacieho súdu o trovách konania (II. a III.) pokladá žalobca za súvisiaci výrok v závislosti od meritorneho výroku, ktorý žalobca napadol dovolaním.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalovaná dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné a preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a súčasne podľa § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolací súd zistil, že žalovaná namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu v rámci preskúmavania úspešnosti žalobcu, ktorý vychádzal z toho, že: „Na úspešnosti žalobcu v rozsahu 100% nič nemení ani tá skutočnosť, že nárok na náhradu škody a rovnako tak aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol zamietnutý čiastočne. Rozhodnutie o rozsahu náhrady škody a tiež rozhodnutie o rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu.“

9. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd správne náhradu trov konania rozdelil do samostatných výrokov na týkajúcu sa nemajetkovej ujmy a týkajúcu sa náhrady škody, pretože ide o dva samostatné nároky so samostatným skutkovým základom, ktoré však pre účely náhrady trov konania majú rozdielny právny režim. Rozdielny právny režim trov konania je vyvolaný skutočnosťou, že pri náhrade nemajetkovej ujmy z povahy tohto nároku vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. V prípade nemajetkovej ujmy bola ustálená rozhodovacia činnosť založená rozhodnutím najvyššieho súdu, tak, že: „Najvyšší súd SR v uznesení z 23. februára 2011, sp.zn. 5 M Cdo 7/2010, uviedol, že pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je žalobca povinný v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia (nie žalobcom v návrhu uplatnená) bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Predkladateľ v dôvodovej správe uviedol, že v sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti, určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, ale náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške. Počas účinnosti Civilného sporového poriadku k danej problematike zaujal názor napríklad Krajský súd v Trnave z 13. decembra 2017, sp. zn. 10 Co 191/2017, ktorý vo svojom rozsudku uviedol, že zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov

konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napríklad výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobkyňa v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú (späťvzatie sa týkalo iba násobkov, nie základu), keďže mala plný úspech, čo do základu uplatneného nároku, a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami odvolací súd priznal žalobkyni právo na plnú náhradu trov (celého) konania, ale iba z prisúdenej sumy - čo uviedol vo výrokovej časti nasledovne: „Žalobkyňa má proti žalovaným v 1. a 2. rade právo na plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy.“

10. Uvedený právny režim však nemožno vzťahovať k náhrade škody, ktorú žalobca exaktne špecifikoval (1/ušlý plat za obdobie od 1. januára 2008 do 15. februára 2010 s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 1. apríla 2010 do zaplattenia 10.640,65 eura, 2/hodnotu nevydaných stravných lístkov za obdobie od 1. januára 2008 do 15. februára 2010 vo výške 190,95 eura, výšku negatívneho úroku za debetný zostatok na účte v sume 155,72 eura, stratu z titulu zrušenia zmlúv - „Životné poistenie AMSLICO AIG LIFE“, vrátane úroku za automatickú pôžičku vo výške 8.347,10 eura, poplatok za spracovanie dodatku k zmluve o hypotekárnom úvere z dôvodu odkladu splátok vo výške 66,39 eura, zníženie výšky nároku na dávku v nezamestnanosti 204,30 eura, zníženie príspevku žalovanej (ako zamestnávateľa) na doplnkové dôchodkové sporenie podľa zák. č. 650/2004 Z. z. v znení prijatých zmien, vo výške 289,54 eura). V danom prípade žalovaná správne poukázala na to, že v danom prípade sa žalobca žalobou voči žalovanej domáhal uhradenia sumy 19.894,66 eura s prísl. titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, pričom úspešný bol iba v časti sumy 7.320,36 eura, a v časti o zaplattenie 12.574,30 eura súd žalobu zamietol. Odvolací súd mal preto v časti trov týkajúcich sa náhrady zistiť pomer úspechu v zmysle § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd súčasne rozhodne aj o náhrade trov dovolacieho konania týkajúceho sa tohto dovolania žalovanej.

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.